

Anmeldelser

I dette nummer af Sygeplejersken anmeldes bøgerne "Livet efter kræft", "Sårbarhedens kraft - at finde styrke i svagheden", "Vold i familien - viden for fagfolk" samt podcasten "No5 - Noveller, poesi og patienter".

Sygeplejersken 2020 ; (10): 46-49. Anmeldelser

Et værk, jeg har manglet i min praksis

Bobby Zachariae og Mimi Yung Mehlsen, (red.)

Livet efter kræft - Senfølger og andre udfordringer efter afsluttet kræftbehandling

FADL's Forlag 2020, 240 sider – 299,95 kr.

Bogen er meget vellykket og giver i høj grad indsigt i og forståelse for senfølger efter kræftbehandling. Den efterlader oplevelsen af, at der er meget at forstå og meget at gøre i jagten på et liv med færre senfølger. Bogen har opmærksomhed på andre faktorer end den klassiske forståelse af medicinsk årsagssammenhæng – spændende. Særligt interessant at også genom-vinkel bringes i spil. Alle fremstillede problematikker er gennemsyret af et højt fagligt psykologisk niveau.

Samtidig er der en fin balance mellem biomedicinske årsager, konventionelle og alternative behandlingsmuligheder og evidensbaserede henvisninger. For alle kapitler gælder, at mulig behandling mod senfølgen bliver afdækket, og det afklares, hvor der

er begrænsede behandlings- og henvisningsmuligheder. Især det sidste er god viden. Jeg får den tanke, at denne bog er det samlede værk, jeg har manglet i min sygeplejepsis.

Bogen er letlæst og sproget flydende. Den kan læses i sammenhæng, eller bruges som opslagsværk. Der er balance mellem teori, cases, og metoder. Metoder som kalder på at blive afprøvet i klinikken. Bogen bliver rundet af med patientperspektivet, herunder påvirkningen af den sundhedsprofessionelle i arbejdet med alvorligt syge. Dette er en underkendt faktor, som ikke får megen opmærksomhed i det kliniske arbejde, og det gør bogen fantastisk relevant for den, som har berøring med kræftpatienter.

Smertens genese bliver dissekeret. Det giver mulighed for at se og handle på den del af smerten, som er problematisk for patienten. Ønsker patienten, at der skal gøres noget ved smerten? En spændende vinkel at inddrage patienten i.

Bogen skaber basis for en udviklende samtale med det menneske, som er ramt på sin livskvalitet pga. træthed og søvnproblemer frem for at lægge op til et foredrag fra den sundhedsprofessionelle, og den er lærerig, hvis man har en særlig interesse i at udforske menneskets reaktionsmønstre. Den giver uddybende indsigt i psykologiske mekanismer, mulige eksistentielle overvejelser skitseres, og det bliver tydeligt, hvad helhedsorienteret forståelse indebærer.

Omkring arbejdslivet efterlades læseren med indtryk af, at små tiltag kan udløse store forandringer.

"Kognitive forandringer" afdækker myter og faktuel viden og årsag/virkning beskrives multifaktorielt. Det øger overblikket over kognitive problematikker og muligheder for at udforske, udrede og rådgive om eventuel behandling.

Bogen indeholder en skematisk detaljering af seksuelle senfølger. Jeg er begejstret for denne oversigt. Den giver fornyet viden og mod på at tale med patienterne om seksualitet og for at afdække og isolere problemers omfang uden at intimidere hverken patient eller personale.

Afsnittet om pårørende stadfæster betydningen af at inddrage og se – ikke kun patienten – men alle vigtige personer i dennes nærhed.

Kun savner jeg en kortlægning af, hvilken betydning specialiseret fysioterapi kan bidrage med omkring senfølger til kræft.

Helle Mona Larsen, Sygeplejerske, projektkoordinator, Klinisk Forsknings Enhed Onkologisk afd. R, OUH

En tilfreds, men forpustet læser

Per Arne Dahl

Sårbarhedens kraft – at finde styrke i svagheden

Kristeligt Dagblads Forlag 2020, 265 sider – 249,95 kr.

Per Arne Dahl, norsk teolog og biskop, har skrevet en bog om sårbarhed.

Covid-19-pandemien har vist, at vi er sårbare som menneskehed og som individer. Vi holder mest af at præsentere vores stærke, perfekte sider. Dahls intention er, at vi forstår, hvordan sårbarhed kan give ny styrke, hvis vi er åbne om den og dermed fremtræder som "den bedste udgave af os selv, nemlig som vi er, skabt i Guds billede..."

Godt at nogen slår et slag for mennesket i sin helhed. Dahls udgangspunkt er en svær periode i eget liv. Han blev ramt af pludselig døvhed, som viste sig at stamme fra en uoprettelig skade i det ene øre. Stærk tinnitus og lydforvrængning berøvede ham ydermere oplevelsen af stilhed. Som biskop, forfatter og foredragsholder var handicappet voldsomt og krævede langvarig genoptræning med mange modløse perioder.

Dahl underbygger sin idé om sårbarhedens kraft så flittigt, at jeg indimellem havde vanskeligt ved at se skoven for bare træer på grund af de utallige citater fra Biblen, musik, digtning og samtaler. Bogen ville vinde ved at luge lidt, så de enkelte citater kunne blomstre. Jeg blev desuden forpustet af den sproglige form: Spørgsmål, citat, svar, teser, mange spørgsmålstegn, udråbstegn. Pust. Men ingen tvivl, Dahl er en belæst, reflekterende mand, og mange citater og kommentarer berørte mig.

Lillian Linus Larsen, sygeplejerske, SD, specialuddannet i psykiatrisk sygepleje

Et udbredt problem med store konsekvenser

Vold i familien – viden for fagfolk

Lev uden vold, Mary Fonden

Akademisk Forlag 2020, 320 sider – 249,95 kr.

Lidt over hvert sjette barn i Danmark vokser op med vold i familien. En del af disse børn er selv udsat for vold og/eller vidne til vold imellem forældrene. Børn, som oplever indirekte vold, er – i lighed med børn, som er direkte udsatte – også ofre for vold. Deres trivsel er påvirket fysisk og psykisk, de har adfærdsproblemer og nedsat indlæringsevne.

Forskningen i vold i familien er forholdsvis begrænset i Danmark. Forfatterne til denne antologi har ønsket at samle og synliggøre nyere dansk viden om vold i familien til brug i undervisningssammenhæng.

Målgruppen er studerende på professionshøjskoler. Kapitlerne, 17 i alt, er skrevet af både forskere og praktikere på feltet. Antologien har partnervold som omdrejningspunkt dvs. vold mellem to voksne i en relation. De tre sidste kapitler beskæftiger sig direkte med de konsekvenser, det har for børn at vokse op med vold i familien.

Vold i familien er tabubelagt og trods udbredelsen, er tidlig opsporing og forebyggelse mangelfuld. For både voksne og børn har volden store konsekvenser for generel trivsel og helbred. Formålet med bogen er at medvirke til at få sat øget fokus på forebyggelse. Både kvinder og mænd kan være udsatte og voldsudøvere. Kvinder er hyppigere udsat for partnervold end mænd, og ofte optræder flere voldsformer samtidig.

Antologien har mange bidragsydere. Teksten er let læselig, og man bliver taget i hånden med en læsevejledning i indledningen og et resumé af indholdet før hvert kapitel. Forskningsartiklerne har en

omfattende litteraturliste, som kan kompensere for, at teksten i hvert kapitel er forholdsvis kortfattet.

Selvom målgruppen fortrinsvis er studerende, kan sundhedsplejersker og andre professionelle, som arbejder med børn og familier, have glæde af antologien om et udbredt problem med store konsekvenser.

Hanne Lindhardt, MSA, sundhedsplejerske

Fortæl, hvad det er, litteraturen kan

Sygeplejersken Podcast
No. 5 – Noveller, poesi og patienter
28. februar 2020

”Kan man blive en bedre sygeplejerske af at læse bøger?” Det spørgsmål forsøger tilrettelæggeren af denne podcast at besvare. Vi er med i undervisningen i narrativ medicin på Syddansk Universitet og følger to kandidatstuderende sygeplejersker.

Narrativ medicin forsøger at bygge bro imellem humaniora og sundhedsvidenskab. Underviserne er fra litteraturens verden, og de studerende fra den medicinske og sundhedsfaglige. Sammen læser de tekster, digte, noveller og uddrag af romaner, og de deltager i skriveøvelser. Ordenes betydning er i fokus. ”De kan noget med ord, perspektiver og analyser, som vi andre ikke kommer i nærheden af,” siger en af de kandidatstuderende sygeplejerske om betydningen af at blive undervist af ikkesundhedsprofessionelle.

Tilbage til spørgsmålet: Begge studerende svarer bekræftende: ”Ja, man kan blive en bedre sygeplejerske af at læse bøger. Skønlitteraturen hjælper med at få et andet perspektiv end ens eget, at udforske og træne sin nysgerrighed på den anden og at kunne sætte sig i en andens sted.”

Når vi nu i denne podcast bevæger os ind i litteraturens verden, savnede jeg den gode historie som eksempel på, hvad det er, litteraturen kan i vores arbejde med mennesker. En historie, som ville få mig til at løbe hen og melde mig på kurset i narrativ medicin.

Hanne Lindhardt, MSA, sundhedsplejerske

Kort nyt om bøger v/Jette Bagh, cand.cur., fagredaktør, Sygeplejersken og Fag&Forskning

Niels Frid-Nielsen

I en tynd tråd -Om at leve med en alvorlig sygdom

Erindring

Gyldendal 2020, 240 sider – 249,95 kr

Navnet er velkendt. Forfatteren har været kulturredaktør på TV Avisen, inden han i 2012 blev opereret for en hjernetumor, hvis følger han i en periode havde ignoreret, før han begav sig til lægen – ansporet af sin hustru. Bogen beskriver Frid-Nielsens historie, som han oplevede den. Diagnose, operation, genoptræning, mangel på energi – og tanker om, hvad der egentlig er væsentligt i dette liv. Frid-Nielsen har mødt mange interessante mennesker gennem sit arbejde. Deres betydning for forståelsen af sygdommen og tanker om døden fylder i bogen, der er tilegnet de mere end 1.500 personer, som hvert år diagnosticeres med en hjernetumor.

Per Leth

Af skade bliver man klog -En guide til at leve med en hjerneskade

Straarup & Co 2020, 196 sider – 200 kr.

En grønspejlsbog for mennesker med hjerneskade og deres pårørende. Det er forfatterens betegnelse for de råd og fortællinger om tilværelsen efter en senhjerneskade, en apopleksi, han præsenterer i denne bog. Der er fokus på strategier, metoder og værktøjer – tilsat en god mængde selvironi over de manglende evner til at holde orden, både konkret og på egne tanker. To-do-lister og andre hjælpsomme lister bliver en del af løsningen på roderiet. Pen og papir bliver en fast del af beklædningen i mødet med andre mennesker, og så hjælper deltagelse i et forsøg med hypnose den varige bedring på vej for denne forfatter.

Kai Randbæk Greve

Når livet går i stykker – en fars beretning

Empey 2020, 185 sider - 219,95 kr.

Bogens omdrejningspunkt ligger 40 år tilbage, og et af hovedbudskaberne er, at mennesker i krise har brug for, at netværket er nærværende og udviser ægte forståelse.

Kai, som er diakon, og hustruen Jonna venter deres tredje barn, ud over de to børn på to og fire år, de har i forvejen. Men Jonna og det lille barn, hun venter, dør begge som følge af komplikationer før fødslen, og forfatteren skriver om dette tab. Det er en meget detaljeret beskrivelse, som også inkluderer andre alvorlige tab, livskrises, jobskifte, flytninger, håb og en gennemgående sorg, der efter 10 år brydes med et nyt ægteskab og yderligere to børn. Kai vil gerne, at sorg betragtes som et livsvilkår – ikke som en mulig diagnose. Og han afslutter bogen med fire indsigtsfulde anbefalinger til mennesker, som har mistet en nærtstående.

Emneord:

Litteratur